

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 894 , Datë 24.06.2022

**“PËR HAPJEN E PROCEDURËS SË HETIMIT TË THELLUAR NDAJ
NDËRMARRJES VODAFONE ALBANIA SHA NË TREGUN E SHËRBIMEVE
CELULARE: TREGU ME SHUMICË I TERMINIMIT TË THIRRJEVE
NDËRKOMBËTARE ”**

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Znj.	Adriana BERBERI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 24.06.2022 ,shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Hapja e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Vodafone Albania SHA në tregun e shërbimeve celulare: tregu me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare.

Baza Ligjore: Neni 9, neni 24, shkronja (d), neni 26 dhe neni 43, pika 1 e ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”; Ligji nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative”.

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm, të Autoritetit të Konkurrencës,

VËREN SE :

I. Procedura e ndjekur

1. Pranë Autoritetit të Konkurrencës, ndërmarrja Neofone SHPK me shkresën protokolluar pranë AK me 404 prot., datë 08.09.2021, ka depozituar ankesën mbi abuzimin me pozitën dominuese nga ndërmarrja Vodafone Albania SHA në ofrimin e shërbimit të terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare.
2. Në vijim të ankesës së depozituar, me anë të shkresës nr. 404/1 prot., datë 20.12.2021 “Mbi shqyrtimin e ankesës”, në bazë të nenit 29/1 të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar si dhe nenit 28, 29 të Rregullores së Funkcionimit të Autoritetit të Konkurrencës, ndërmarrja Neofone SHPK në datën 06.01.2022 është ftuar për një seancë dëgjimore pranë Autoritetit të Konkurrencës për tu dëgjuar mbi shkeljet e pretenduara.
3. Për sa më sipër, Komisioni i Konkurrencës, me vendimin nr. 862, datë 31.01.2022 vendosi për hapjen e procedurës së hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Vodafone Albania SHA në tregun e shërbimeve celulare: tregu me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare, për periudhën kohore nga 10 prill 2015 deri në 31 dhjetor 2021.

4. Në zbatim të këtij vendimit, për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenin 33 dhe 34 të ligjit nr. 9121/2003, u kërkuan të dhëna dhe informacion drejtuar ndërmarrjes Vodafone Albania SHA dhe AKEP.

II. Analiza e konkurrencës

II.1 Tregu përkatës

5. Në zbatim të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.
6. Terminimi i thirrjeve hyrëse ndërkombëtare është një shërbim që kryhet në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe është brenda juridiksionit territorial dhe lëndor si dhe kompetencave të AKEP për të vendosur mënyrën e rregullimit të tij duke garantuar barazi, mosdiskrimin dhe konkurrencë të lirë dhe të ndershme në përputhje me ligjin nr. 9918/2008 dhe legjislacionin për mbrojtjen e konkurrencës.
7. Terminimi i thirrjeve në rrjetet celulare është një shërbim me shumicë, i cili përbën një input të domosdoshëm për operatorët e rrjeteve të tjerë (fikse dhe celulare) që t’u ofrojnë thirrje përdoruesve të rrjetit të vet drejt përdoruesve të një rrjeti celular.
8. Ofrimi i shërbimit të tranzitimit të thirrjeve ndërkombëtare është i pamundur të kryhet nëse nuk ofrohet si input aksesit për terminimin e thirrjeve ndërkombëtare, për ti dërguar tek abonenti fundor nëpërmjet përdorimit të rrjetit publik të operatorëve mobile.
9. Sipas AKEP, asnjë operator celular, nuk kërcënohet nga operatorë të tjerë të mundshëm që të hyjnë në tregun individual të secilit prej tyre dhe të ofrojnë shërbimin e terminimit të thirrjeve në rrjetin e një operatori tjetër celular, pasi ky shërbim mund të ofrohet vetëm nga operatori i rrjetit përkatës.
10. Bazuar në sa më sipër, tregu përkatës i produktit është tregu me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare në rrjetin celular Vodafone Albania.
11. Tregu përkatës gjeografik përfshin zonën në të cilën ndërmarrja Vodafone Albania SHA është e përfshirë në ofertën dhe kërkesën e shërbimit, në të cilën kushtet e konkurrencës janë mjaftueshmërisht homogjene.
12. Treg përkatës përkufizohet tregu me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare në rrjetin celular Vodafone Albania, cili përbën një input të domosdoshëm për operatorët e rrjeteve të tjerë (fikse dhe celulare) që t’u ofrojnë thirrje përdoruesve të rrjetit të vet drejt përdoruesve të një rrjeti celular në territorin e Republikës së Shqipërisë. Për vlerësimin e konkurrencës, treg gjeografik do të konsiderohet i gjithë territori i Republikës së Shqipërisë.

II.2 Vlerësimi i pozitës dominuese

13. Përkufizimi i pozitës dominuese është dhënë në nenin 3, pika 5 të ligjit nr. 9121/2003, i cili përcakton se: “Pozitë dominuese” është ajo fuqi ekonomike e mbajtur nga një ose më shumë ndërmarrje, që i jep atyre mundësinë për të penguar konkurrencën efektive në treg, duke i bërë ato të afta të veprojnë, për sa i takon ofertës ose kërkesës, në mënyrë të pavarur nga pjesëmarrësit e tjerë në treg, si konkurrentët, klientët ose konsumatorët.”

14. Sipas ligjit, pasja e një pozite dominuese nga një ndërmarrje në treg nuk është e ndaluar, por zotërimi i pozitës dominuese i jep ndërmarrjes një detyrim të veçantë për të mos abuzuar me këtë pozitë dominuese që zotëron dhe të mos kryejë sjellje të ndaluara në treg, veçanërisht nga ato të përcaktuara në nenin 9, pika 2 të ligjit nr. 9121/2003.
15. Kriteret kryesore për vlerësimin e pozitës dominuese të një ose më shumë ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të Ligjit janë: pjesët e tregut përkatës të ndërmarrjes ose ndërmarrjeve në shqyrtim dhe të konkurrentëve të tjerë; barrierat e hyrjes në tregun përkatës; konkurrenca potenciale; fuqia ekonomike dhe financiare e ndërmarrjeve; fuqia kundërvepruese e blerësve/konsumatorëve; varësia ekonomike e furnizuesve të blerësve; zhvillimi i rrjetit shpërndarës; karakteristika të tjera të tregut përkatës.
16. Tarifat e terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare në rrjetet celulare dhe fikse kanë qenë nënrrregullim nga AKEP në periudhën shtator 2008 - shkurt 2012. Rregullimi i tarifës së terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare në periudhën e cituar është kryer nga AKEP duke i përcaktuar ato të barabarta me MTR për thirrjet kombëtare. Arsyeimi i këtij rregullimi është dhënë në dokumentet përkatëse të AKEP (më parë ERT). Në vijim të këtyre vendimeve të AKEP, ofertat referencë të interkoneksionit të tre operatoreve me FNT (AMC, Vodafone dhe Altelecom fiks), përmbanin në mënyrë eksplicite detyrimin për secilin nga tre operatorët me FNT, që të ofrojnë terminim të thirrjeve ndërkombëtare, operatoreve vendas me tarife të njëjta si edhe terminimi i thirrjeve kombëtare.
17. AKEP me vendimet nr. 1739, 1740 dhe 1741, datë 20.12.2011, vendosi nxjerrjen nga rregullimi i tarifave të terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare për Telekom Albania, Vodafone Albania dhe Altelecom (rrjeti fiks) me efekte nga data 1.02.2012.
18. Në analizën e tregut të vitit 2012, AKEP me Vendimet nr. 2119, 2120, 2121 dhe 2122, datë 4.07.2012 kreu de-rrregullimin e plotë të terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare, duke e nxjerrë këtë shërbim nga përkufizimi i tregut përkatës të terminimit të thirrjeve në rrjetet celulare duke e hequr edhe detyrimet e tjera për FNT si dhënie akses, mos-diskriminim dhe transparencë, me efekt nga data 1.09.2012. Ky qëndrim është mbajtur nga AKEP edhe në analizën e tregut të vitit 2014 si dhe në dokumentin e nxjerrë në këshillim publik në dhjetor 2016.
19. Bazuar në analizat e tregut deri në vitin 2018, AKEP ka përcaktuar se terminimi i thirrjeve ndërkombëtare nuk është në të njëjtin treg përkatës si edhe termini i thirrjeve kombëtare për shkak të dimensionit gjeografik por në të dy tregjet secili nga operatorët është me fuqi të ndjeshme në treg (FNT) pasi ka monopolin e terminimit në rrjetin e vet të thirrjeve kombëtare ose ndërkombëtare.¹
20. Ndërmarrja Vodafone Albania sipër përkufizimit nga AKEP zotëron monopolin në tregun me shumicë të terminimit të thirrjeve ndërkombëtare. Vlera e indeksit HHI (Herfindahl-Hirschman Index) për periudhën nën hetim, bazuar në pjesët e tregut në rastin e një ndërmarrje me pozitë dominuese, është shumë e lartë, në vlerën 10 000. Kjo ndërmarrje në kuptim të nenit 9, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar, ka një pozitë dominuese duke patur 100% të tregut përkatës. Duke u bazuar në ligj dhe në udhëzimin përkatës të pozitës

¹ Vendim i Këshillit Drejtues të AKEP nr. 11, datë 16.06.2020, fq. 54/99

dominuuese, por edhe në praktikat më të mira të Komisionit European dhe të OECD, monopoli në këtë rast Vodafone Albania SHA, është një mundësi potenciale që të shkaktojë kufizime të konkurrencës në tregjet përkatëse.

III. Analiza e sjelljes së ndërmarrjes Vodafone Albania SHA në tregun përkatës

21. Ndërmarrja Vodafone Albania është një ndërmarrje e autorizuar si ofrues i rrjeteve/shërbimeve të komunikimeve elektronike publike dhe i autorizuar për të tranzituar trafik ndërkombëtar brenda Shqipërisë sipas parashikimeve të ligjit shqiptar në fuqi.
22. Referuar analizës së fundit të AKEP nëpërmjet vendimit nr. 11, datë 16.06.2020 dhe shkresës së AKEP nr. 104/11 prot., datë 19.05.2022, tregu i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare nuk është në rregullim nga AKEP që nga viti 2012, nuk ka të përcaktuar sipërmarrës me FNT, operatorët nuk kanë detyrime specifike për të raportuar të dhënat e gjeneruara si dhe nuk ka tarifa të përcaktuara.
23. Vodafone Albania SHA për terminimin e thirrjeve hyrëse ndërkombëtare, për shkak të dërrregullimit të plotë të terminimit të thirrjeve hyrëse ndërkombëtare nga AKEP, me efekt nga data 1.09.2012, është shprehur se përgjithësisht ka vepruar duke vendosur tarifa sipas trendit të tregut shqiptar apo atij rajonal si dhe e trajton në marrëveshje të veçanta tregtare mes operatorit ofrues të terminimit të thirrjeve dhe atij tranzitues.
24. Ndërmarrja Vodafone Albania SHA për terminimin e thirrjeve ndërkombëtare, për periudhën kohore nga 10 prill 2015 deri në 31 dhjetor 2021, ka lidhur kontrata për “Marrëveshje për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike”, dhe me ndërmarrje të tjera në treg të cilët ofrojnë të njëjtin shërbim si ndërmarrja Neofone SHPK.
25. Ndërmarrja Neofone SHPK ka lidhur një marrëveshje Interkoneksioni me Vodafone Albania SHA, “Marrëveshje për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike midis Vodafone Albania SHA dhe Neofone SHPK, datë 1.10.2012” dhe tarifa për terminimin e thirrjeve ndërkombëtare ishte përcaktuar 6.1 lek/min.
26. Ndërmarrja Neofone SHPK ka pranuar dhe përdorur kapacitetin e ofruar nga Vodafone Albania SHA që prej datës 01.10.2012 deri në 10.04.2015, ku u ndërpre aksesit dhe interkoneksioni me Vodafone SHA, pasi Vodafone për terminimin e thirrjeve ndërkombëtare të tranzituara nga operatori Neofone nga 6.1 lek/min e rriti në vlerën 29.8 lek/min.
27. Nga analiza e konkurrencës ndaj ndërmarrjes Vodafone Albania në tregun me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtar, vihet re se: (i) Tarifatat e terminimit të thirrjeve ndërkombëtare të tranzituara ndaj operatorëve të cilët kishin një marrëveshje interkoneksioni me Vodafone ka qenë ka qenë XX lek/min deri në 30 qershor 2015, e cila ka vijuar të rritet në mënyrë graduale duke arritur në vlerën XX lek/min në 1 nëntor 2019. (ii) Gjithashtu operatorët të tjerë pas rritjes së tarifës së njoftuar nga Vodafone nuk kanë pranuar dhe nuk kanë ofruar më shërbimin e tranzitimit të thirrjeve ndërkombëtare por tarifatat e rritura të njoftuara nga Vodafone kanë vijuar nga 2017 me XX lek/min deri në XX lek/min në vitin 2019.
28. Si përfundim, sa më sipër tarifa prej 29.8 lek/min e vendosur ndaj ndërmarrjes Neofone SHPK nga ndërmarrja Vodafone Albania SHA në vitin 2015 për terminimin e thirrjeve ndërkombëtare

në kuptim të nenit 9, pika 2, shkronja (c) e ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, mund të përbëj abuzim me pozitën dominuese duke zbatuar kushte të pabarabarta për veprime tregtare të njëjta me palët, duke i vendosur ato në gjendje të pafavorshme konkurrence.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 9, nenin 24, shkronja (d), nenin 26 dhe nenin 43, pika 1 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

- I. Hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Vodafone Albania SHA në tregun e shërbimeve celulare: tregu me shumicë i terminimit të thirrjeve ndërkombëtare.
- II. Hetimi i thelluar të përfshijë periudhën kohore nga 10 prill 2015 deri në 24 qershor 2022.
- III. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS